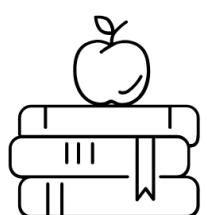
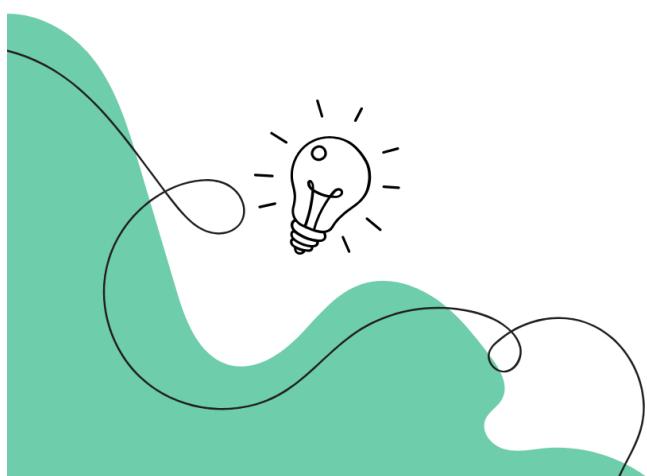

მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაციის
ხელშეწყობა სკოლაში

2025

გზამკვლევის ავტორები: ანა სიხარულიძე, ანი საჭაია, გიორგი ჭეშია

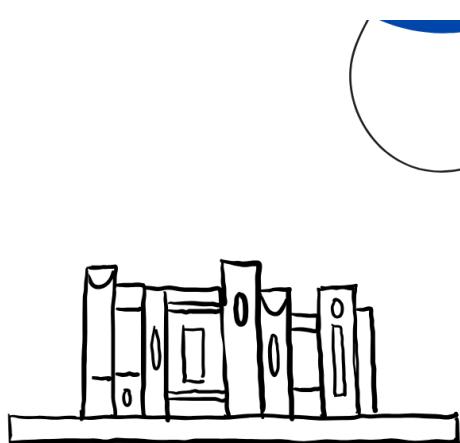
წინამდებარე გზამკვლევი შექმნილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის განათლების აღმინისტრირების სამაგისტრო პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული აკადემიური კვლევის საფუძველზე.

პუბლიკაციაში გამოთქმული მოსაზრებები ეკუთვნის ავტორებს და შესაძლოა არ გამოხატავდეს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ან რომელიმე სხვა ინსტიტუციის ოფიციალურ პოზიციას.

მადლობა

გვსურს მადლობა გადავუხადოთ ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებულ პროფესორს- მაკა კორძაძეს, და განათლების სპეციალისტსა და ტრენერს- მანანა ჟინქარაძეს, ფასდაუდებელი რეკომენდაციებისთვის.

ასევე, მადლობას ვუხდით შპს გურამ დოჩანაშვილი- საერთაშორისო ქართული სკოლის მასწავლებლებს- ირინა მიქავასა და ირინა დვალს განეული თანამშრომლობისთვის.

რა მიზნით შეიქმნა გზამკვლევი?

გზამკვლევი მიზნად ისახავს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაციის პროცესის განმტკიცებასა და სისტემატიზაციას. დოკუმენტი უზრუნველყოფს პროფესიული მხარდაჭერის ძირითადი მიმართულებების მრავალმხრივ და მიზნობრივ გამოყენებას, რათა ხელი შეეწყოს მოსწავლეთა ინდივიდუალური ინტერესებისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით მათი კარიერული განვითარების ხელშეწყობასა და გაცნობიერებული პროფესიული არჩევნის ფორმირებას.

ვისთვის არის გზამკვლევი?

გზამკვლევი შექმნილია ყველა იმ პირისთვის, ვინც მონაწილეობს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაციის დაგეგმვასა და განხორციელებაში. დოკუმენტი სასარგებლო იქნება სკოლის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებისთვის, პროფესიულ მხარდაჭერაზე პასუხისმგებელი მასწავლებლებისთვის, კარიერულ დაგეგმვაში ჩართული სპეციალისტებისა და მოსწავლეთა მშობლებისთვის.

რას ეხება გზამკვლევი?

გზამკვლევი განხილულია ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებებში მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაციის ხელშესაწყობად განხორციელებული ინტერვენციები, მათ შორის კარიერული მხარდაჭერის ორგანიზებისა და განხორციელების გზები, მათი როლი მოსწავლეთა ინტერესებისა და შესაძლებლობების განვითარების პროცესში.

სარჩევი

შესავალი.....	5
პროფესიული ორიენტაციის ფუნდამენტური პრინციპები.....	6
თვითშემეცნება და პიროვნული უნარ-ჩვევების გაცნობიერება.....	7
ინგერესებისა და შესაძლებლობების შეფასება.....	7
გააბრებული პროფესიული არჩევანი.....	7
თანამშრომლობა/ კოლაბორაცია პროფორიენტაციის პროცესში.....	8
მოსწავლეების პროფესიული ორიენტაციის ხელშეწყობის ინტერვენციები	
თვითშემეცნების განვითარების სტრატეგიები.....	8
კარიერული ინფორმირებულობის ამაღლების სტრატეგიები.....	9
მოსწავლეთა ინგერესებისა და შესაძლებლობების შეფასების სტრატეგიები.....	10
ა) პრაქტიკული გამოცდილების შესაძლებლობების მიუმა.....	10
ბ) სტაჟირება, მოხალისეობრივი პროექტები და ექსკერსიები.....	10
გ) ასწავლო საგნებისა და პროფესიული სფეროების კავშირის წარმოჩენა.....	11
ცხრილი №1.....	11
დ) რეალური სამუშაოს სიმულაციები და შემთხვევის ანალიზი.....	11
ცხრილი №2.....	12
კარიერული კვლევა და კარიერის დაგეგმვის ტექნიკა.....	12
ა) მასწავლებლის როლი მოსწავლის კარიერული კვლევის პროცესში.....	12
ბ) მასწავლებლის როლი კარიერის დაგეგმვის ტექნიკის სწავლებაში.....	13
დანართი №1.....	14
დანართი №2.....	15
გამოყენებული წყაროები.....	16

შესავალი

თანამედროვე სამყაროში ტექნოლოგიური პროგრესისა და შრომის ბაზარზე მუდმივი ცვლილების ფონზე, პროფესიული ორიენტაციის საკითხი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს. არსებულ რეალობაში ახალგაზრდებისთვის აუცილებელია, დროულად და სწორად შეძლონ საკუთარი ინტერესებისა და უნარების შეფასება, გაცნონ სხვადასხვა პროფესიული სფეროს თავისებურებებს და მიღლონ გაცნობიერებული გადაწყვეტილება კარიერული ნავიგაციის პროცესში.

პროფესიული ორიენტაცია ეხმარება ახალგაზრდებს საკუთარი შესაძლებლობების ობიექტურად შეფასებასა და მომავლის დაგეგმვაში. საბოლოოდ კი, სწორად წარმართული პროფესიული ორიენტაცია მნიშვნელოვნად აისახება ქვეყნის განვითარებაზე: გააზრებული პროფესიული არჩევანი, ერთი მხრივ, ხელს უწყობს პიროვნულ თვითრეალიზაციას, ხოლო, მეორე მხრივ, ზრდის მისი შრომის ეფექტიანობას. ეფექტიანი შრომა კი ორგანიზაციების წარმატებას განსაზღვრავს, რაც სახელმწიფოს ძლიერი და მდგრადი განვითარების საფუძველს წარმოადგენს.

ბოლო წლებში საქართველოში პროფესიული ორიენტაციის მიმართულებით რამდენიმე მნიშვნელოვანი ინიციატივა განხორციელდა: ასე მაგალითად, ახალგაზრდობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილი პლატფორმა myprofession.gov.ge ერთ-ერთი პირველი და მნიშვნელოვანი რესურსია, რომელიც ახალგაზრდებს პროფესიის არჩევასა და კარიერის დაგეგმვაში ეხმარება. პლატფორმის შემუშავებაში ჩართული იყვნენ განათლებისა და ფინანსურის დარგის ექსპერტები. მისი მიზანია, დახმარება გაუწიოს ახალგაზრდებს, თავად შეძლონ გააზრებული გადაწყვეტილებების მიღება პროფესიის არჩევისას.

2014 წელს საბაზო და საშუალო საფეხურის მოსწავლეებისთვის დაიწყო „პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის პროგრამა“, რომელიც მოიცავდა საგაკვეთილო სწავლებას, ექსკურსიებსა და პროფესიონალებთან შეხვედრებს. 2016 წლამდე პროგრამამ დაახლოებით 480 სკოლა მოიცავა, თუმცა ამის შემდეგ პროგრამა შეჩერდა.

ალსანიშნავია, ასევე, 2016 წელს საქართველოს მასშტაბით ჩატარებული ერთ-ერთი კვლევა- „კარიერული კონსულტაციის სერვისების ხელმისაწვდომობა: არსებული ვითარების ანალიზი, პრობლემები, გამოწვევები, მოლოდინები და განვითარების პერსპექტივები“. კვლევის შედეგების მიხედვით, ახალგაზრდებისთვის პროფესიის არჩევაში ძირითადი ბარიერები იყო პროფესიების შესახებ ინფორმაციის წაკლებობა, საკუთარ ინტერესებსა და შესაძლებლობებში გაურკვევლობა, სწავლის მაღალი საფასური და მხარდამჭერი სერვისების წაკლებობა.

მიუხედავად არსებული ინიციატივებისა, „ფორმალურ განათლებაში პროფესიული ორიენტაციის, კონსულტირებისა და კარიერის დაგეგმვის 2024-2030 სტრატეგიის“ თანახმად, პროფესიული ორიენტაცია სკოლებში ჯერ კიდევ არ არის პრიორიტეტული და სრულად ინტეგრირებული პროცესი. ამ მიმართულებით არსებული პრაქტიკა ხშირად ფრაგმენტულია და გამოცდილება - განსხვავებული. შესაბამისად, პროფესიული ორიენტაციის შესაძლებლობები ჯერ კიდევ საჭიროებს უკეთ გააზრებასა და

დამკვიდრებას სასკოლო სივრცეში, რასაც ხელს შეუწყობს მოსწავლეთა კარიერული განვითარების პროცესში მასწავლებლის როლის უფრო ეფექტიანად გამოყენება.

მოცემული გზამკვლევის მიზანია, ხელი შეუწყოს მოსწავლეთა პროფესიული ორიენტაციის პროცესში მასწავლებელთა მეტ ჩართულობას და პროფესიული ორიენტაციის საკითხების სკოლაში სწავლა-სწავლების პროცესში ინტეგრირებას. გზამკვლევი სთავაზობს მასწავლებლებს პრაქტიკულ ინსტრუმენტებს, რჩევებსა და რეკომენდაციებს, რომელთა გამოყენება მარტივად შეიძლება როგორც სასწავლო პროცესში, ისე სკოლის არაფორმალურ გარემოში.

პროფესიული ორიენტაციის ფუნდამენტური პრინციპები

პროფესიული ორიენტაცია ეყრდნობა ისეთ პრინციპებს, რომლებიც ხელს უწყობს მოსწავლის თვითშემეცნებას, ინტერესებისა და შესაძლებლობების შეფასებასა და გადაწყვეტილების მიღების უნარების განვითარებას.

ჯონ ჰოლანდის პროფესიული არჩევანის (RIASEC) თეორიის შესაბამისად, ასევე OECD, UNESCO - ის მიერ შემოთავაზებული თანამედროვე სისტემური და პოლიტიკაზე დაფუძნებული მიდგომების გამოყენებით, ეს პრინციპები შეიძლება ასე წარმოვადგინოთ:

1. ინდივიდუალიზმის პრინციპები - პროფესიული ორიენტაცია უნდა ეყრდნობოდეს პიროვნების ინტერესებს, უნარებს, ღირებულებებსა და მოტივაციას.
2. სისტემურობისა და განვითარებაზე ორიენტირებულობის პრინციპი - პროფესიული ორიენტაცია უნდა ითვალისწინებდეს შრომის პაზრის მოთხოვნებსა და ინდივიდის პირად მიზნებს. ის არის უწყვეტი პროცესი, რომელიც უნდა ემსახურებოდეს პიროვნების მუდმივ განვითარებას, თვითშემეცნებას, ცვლილებებთან ადაპტაციას.
3. ინფორმირებული და თავისუფალი არჩევანის პრინციპი - მოსწავლეს უნდა მიეწოდოს სანდო ინფორმაცია სხვადასხვა პროფესიის, საგანმანათლებლო შესაძლებლობისა და შრომის პაზრის შესახებ და ამ ინფორმაციაზე დაფუძნებით მას უნდა ჰქონდეს შესაძლებლობა, მიიღოს არჩევანი გარე ზეწოლისგან და სტერეოტიპების გავლენისგან დამოუკიდებლად.
4. თანამშრომლობის/კოლაბორაციის პრინციპი - პროფესიული ორიენტაცია ეფექტიანია მაშინ, როცა მასში ჩართულია სხვადასხვა მხარე - სკოლა, მშობლები, კონსულტანტები, დამსაქმებლები და თავად მოსწავლე. (OECD,2004)

აღნიშნული პრინციპების ძირითადი კომპონენტები ასე განიმარტება:

თვითშემეცნება და პიროვნული უნარ-ჩვევების გაცნობიერება

პროფესიული ორიენტაცია იწყება საკუთარი თავის უკეთ შეცნობით. მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლე იაზრებდეს საკუთარ პიროვნულ თვისებებს, ღირებულებებსა და უნარებს, რა ანტერესებს და როგორ ურთიერთობს გარშემოყოფებთან.

თვითშემეცნება ქმნის იმ საფუძველს, რომელიც პროფესიის გააზრებულ არჩევანს უწყობს ხელს (Holland, 1997). ამ პროცესის მხარდაჭერა შესაძლებელია სხვადასხვა აქტივობით: თვითშეფასების სავარჯიშოებით, რეფლექსიური კითხვებითა და ფსიქოლოგიური ტესტებით, რომელთა გამოყენება მასწავლებლებს ეფექტურად შეუძლიათ სასწავლო გარემოში.

ინტერესებისა და შესაძლებლობების შეფასება

პროფესიული გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მნიშვნელოვანია, მოსწავლემ გაიაზროს, რა ტიპის საქმიანობა იწვევს ინტერესს მასში და აქვს თუ არა შესაბამისი უნარები და შესაძლებლობები ამ საქმიანობის წარმატებით შესასრულებლად (Holland, 1997). ინტერესებისა და შესაძლებლობების შეფასების მიზნით ხშირად გამოიყენება ფსიქომეტრული ინსტრუმენტები, რომელთა შორის განსაკუთრებით პოპულარულია ჰოლანდის თვითსაკვლევი ტესტი (RIASEC). ეს ტესტი ეხმარება მოსწავლეებს, დააფიქსირონ საკუთარი პროფესიული ინტერესები და იპოვონ შესაფერისი საქმიანობის ტიპები. მასწავლებლებს ამ ინსტრუმენტების გამოყენება შეუძლიათ პროფესიული ორიენტაციის პროცესში, რათა დაეხმარონ მოსწავლეებს, დააკავშირონ თავიანთი უნარები და ინტერესები შესაბამის პროფესიულ სფეროებთან.

გააზრებული პროფესიული არჩევანი

მოსწავლის მიერ პროფესიის არჩევისთვის აუცილებელია შრომის ბაზარზე არსებული პროფესიული მრავალფეროვნების შესწავლა. მნიშვნელოვანია, მოსწავლეს ჰქონდეს ინფორმაცია სხვადასხვა პროფესიაზე შრომის ბაზარზე არსებული მოთხოვნების, ანაზღაურებისა და ამ პროფესიისთვის საჭირო ცოდნისა და უნარების შესახებ. პროფესიული არჩევანის პროცესს მნიშვნელოვნად ამდიდრებს სასწავლო-პრაქტიკული ვიზიტები უნივერსიტეტებში, სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლებთან შეხვედრები, იმიტირებული საქმიანობები, სიმულაციური აქტივობები და შემთხვევის ანალიზე (Case study) დაფუძნებული პროექტები. მსგავსი გამოცდილებები საშუალებას აძლევს მოსწავლეს, გააანალიზოს საკუთარი შესაძლებლობები, გაეცნოს პროფესიებს რეალურ სივრცეში და მიიღოს გაცნობიერებული გადაწყვეტილება. აღსანიშნავია, რომ ამ პროცესში მნიშვნელოვანია ოჯახის, სკოლის და, განსაკუთრებით, მასწავლებლის როლი (OECD, 2004).

თანამშრომლობა/ კოლაბორაცია პროფორიენტაციის პროცესში

სკოლას უნდა ჰქონდეს შემუშავებული კოლაბორაციის სტრატეგია, რომელიც მოიცავს მასწავლებლების, მშობლების, კარიერული კონსულტანტების, დამსაქმებლებისა და თავად მოსწავლეების ჩართულობას.

ეფექტური კარიერული განვითარება სხვადასხვა დაინტერესებული მხარის - განსაკუთრებით კი სკოლების, მშობლების, დამსაქმებლებისა და ადგილობრივი ორგანიზაციების - ერთობლივ მონაწილეობაზეა დაფუძნებული (OECD, 2004).

მოსწავლეების პროფესიული ორიენტაციის ხელშეწყობის ინტერვენციები

თვითშემეცნების განვითარების სტრატეგიები

მასწავლებელს შეუძლია მნიშვნელოვანი როლი შეასრულოს მოსწავლეების პროფესიულ განვითარებაში, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც ის მიზნობრივად ხელს უწყობს მათი ინტერესების, საჭიროებებისა და შესაძლებლობების იდენტიფიცირებასა და მხარდაჭერას. ასე მაგალითად, სკოლაში შეიქმნას კარიერული განვითარების კლუბი, რომლის მეშვეობით მასწავლებელს შეუძლია ხელი შეუწყოს მოსწავლეებში თვითშემეცნების განვითარებას სხვადასხვა სტრატეგიის/აქტივობის გამოყენებით, როგორებიცაა:

სხვადასხვა პროფესიის წარმომადგენლების მოწვევა და პროფესიული სფეროების გაცნობა;

მოსწავლეთა ინტერესებისა და შესაძლებლობების გამოკვლევა ტესტებისა და ქვიზების მეშვეობით;

მოკლევადიანი და გრძელვადიანი მიზნების დასახვის მხარდაჭერა;

სიმულაციური აქტივობები და როლური თამაშები, რომლებიც ქმნის რეალურ პროფესიულ გარემოს და აძლევს მოსწავლეს გამოცდილებაზე დაფუძნებული თვითშემეცნების შესაძლებლობას.

მოსწავლეებში თვითშეცნობის მხარდამჭერისთვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი სტრატეგია შესაძლებელია იყოს სკოლაში პიროვნული, სოციალური, ჯანმრთელობისა და ეკონომიკური განათლების გაკვეთილების (PSHE) დანერგვა, რომლებსაც მასწავლებლები დიდ ბრიტანეთში იყენებენ. ამ გაკვეთილებში ინტეგრირებულია კარიერასთან დაკავშირებული საკითხები. ასეთი გაკვეთილი, სხვა მიზნებთან ერთად, ემსახურება მოსწავლეებთან ისეთი თემების დამუშავებას, როგორებიცაა: პირადი ღირებულებები და ინტერესები, ინდივიდუალური უნარები და ძლიერი მხარეები, პროფესიული მისწრაფებები და მიზნები. გაკვეთილების ფარგლებში მოსწავლეები ავსებენ თვითშეფასების კითხვარებს. ზოგადად, ბრიტანულ სკოლებში პროფესიულ ორიენტაციას განიხილავენ როგორც განათლების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან და არსებით ნაწილს. პროფესიულ-კარიერული მიმართულების აქტივობები იწყება სკოლის საშუალო საფეხურზე და, ძირითადად, კოორდინირდება სპეციალიზებული კარიერული ხელმძღვანელის მიერ.

ეს სკოლები აქტიურად იყენებენ აგრეთვე ონლაინ პლატფორმებს, რომლებიც

მოსწავლეებს სთავაზობენ თვითშემეცნებისა და კარიერული დაგეგმვის მრავალფეროვან შესაძლებლობებს. მაგალითად, ასეთია [16 პიროვნების ტესტი](#), რომელიც მოსწავლეს საკუთარი თავის უკეთ შეცნობაში ეხმარება. ასევე, აქტიურად იყენებენ პლატფორმა [Morrisby](#)-ს, სადაც მოსწავლეები ქმნიან პერსონალურ პროფილებს, აკეთებენ ტესტებს. მასწავლებლები გაკვეთილზე აანალიზებენ მოსწავლის Morrisby-ის პროფილს და მათთვის საინტერესო თემებსა და უნარებს აკავშირებენ საგნობრივ მასალასთან. მაგალითად, მათემატიკის მასწავლებელმა შეიძლება აჩვენოს მოსწავლეს, როგორ უკავშირდება მისი უნარები საინჟინრო სფეროს.

კარიერული ინფორმირებულობის ამაღლების სტრატეგიები

მასწავლებელს მოსწავლის კარიერული ინფორმირებულობის დონის ამაღლების პროცესში განსაკუთრებული წვლილის შეტანა შეუძლია პრაქტიკული გამოცდილებისა და ისეთი ინტერაქტიული მეთოდების გამოყენებით, როგორებიცაა:

სკოლის ბაზაზე პროფესიული ორიენტაციის კლუბის მხარდაჭერა და მოსწავლეებისთვის შესაბამისი ღონისძიებების ორგანიზება

სხვადასხვა პროფესიის წარმომადგენლებთან შეხვედრა

არაფორმალური სასწავლო პროგრამების შემუშავება (ექსკურსიებისა და ბანაკების, , საქმიანი შეხვედრების ორგანიზება).

ახალგაზრდულ პროექტებში მონაწილეობა (პროექტის წერა, განხორციელება, აქტივობების დაგეგმვა და ორგანიზება)

ახალგაზრდულ პროექტებში მონაწილეობა (პროექტის წერა, განხორციელება, აქტივობების დაგეგმვა და ორგანიზება)

კარიერული ინფორმირებულობის ამაღლების სტრატეგიად შესაძლოა გამოყენებული იქნეს საუკეთესო უცხოური პრაქტიკის გაზიარება. ასე მაგალითად, **ფინეთის სკოლების** მოსწავლეები ხშირად სტუმრობენ სხვადასხვა ტიპის ორგანიზაციას, მათ ეძლევათ შესაძლებლობა, პრაქტიკული მონაწილეობა მიიღონ სამუშაო პროცესში. ყველა სკოლაში მუშაობს კარიერული დაგეგმვის კონსულტანტი. საგნები ინტეგრირებულია პროფესიული ორიენტაციის პრინციპებთან, რაც ბავშვებს აძლევს წარმოდგენას საკუთარი ინტერესებისა და ძლიერი მხარეების შესახებ (Peda.net, n.d.).

დიდი პრიტანეთის სკოლებში მოსწავლეებს 14 წლიდან ეძლევათ საშუალება, დამსაქმებლებისგან მიიღონ გამოცდილება. მოსწავლეები ერთი ან ორი კვირის განმავლობაში მუშაობენ დამსაქმებელთან შეთანხმებულ დროებით პოზიციაზე, სკოლასა და დამსაქმებლებს შორის წინასწარი შეთანხმების საფუძველზე. სამუშაო გამოცდილება ხშირად მოიცავს დაკვირვებას, თანაშემწეობასა და ზოგჯერ მსუბუქ

სამუშაოსაც, რომლებიც შეესაბამება მოზარდის ასაკსა და უნარებს (Brighton & Hove City Council, 2022).

გერმანიის სკოლების დიდ ნაწილში პროფესიული ორიენტაციის გაკვეთილები სასწავლო პროგრამაშია ინტერგრირებული. აღნიშნული გაკვეთილები მოიცავს ინფორმაციას სხვადასხვა პროფესიულ სფეროზე, საგანმანათლებლო შესაძლებლობებსა და შრომის ბაზრის შესახებ. მათი მიზანია, ხელი შეუწყოს მოსწავლეებს საკუთარი ინტერესებისა და ძლიერი მხარეების გააზრებაში, რაც საფუძველს უქმნის მოსწავლის გააზრებულ და მიზნობრივ კარიერულ არჩევანს. სწავლასთან ერთად, მოსწავლეებს აქვთ შესაძლებლობა, პარალელურად სხვადასხვა კომპანიაში იმუშაონ. (GOVET, 2025)

მოსწავლეთა ინტერესებისა და შესაძლებლობების შეფასების სტრატეგიები

ა) პრაქტიკული გამოცდილების შესაძლებლობების მიცემა

პროფესიული ორიენტაცია არ არის მხოლოდ თეორიული ცოდნის გადაცემა, აუცილებელია მოსწავლეს მიეცეს საშუალება, მიიღოს პრაქტიკული გამოცდილებაც. სასკოლო საზოგადოებას შეუძლია მნიშნელოვანი როლი ითამაშოს ამ პროცესში და პრაქტიკული გამოცდილების შესაძლებლობების შექმნით ხელი შეუწყოს მოსწავლეთა პროფესიული კურსის სწორად წარმართვას (Kolb, D. A. 1984).

ბ) სტაჟირება, მოხალისეობრივი პროექტები და ექსკურსიები

სტაჟირება, რეალური პროექტები - პირდაპირი შეხება რეალურ სამუშაო გარემოსთან აძლევს მოსწავლეს შანსს, საკუთარი თავი წარმოიდგინოს კონკრეტულ როლში. სტაჟირება ავითარებს პასუხისმგებლობის გრძნობასა და თვითდასაქმების უნარებს, მოხალისეობა კი აძლიერებს სოციალურ მგრძნობელობასა და გუნდურობას. ექსკურსიები ეხმარება მოსწავლეებს, რეალურად დაინახონ პროფესიული გარემო და უკეთ წარმოიდგინონ საკუთარი მომავალი ამ სივრცეში.

გ) ასწავლო საგნებისა და პროფესიული სფეროების კავშირის წარმოჩენა

როდესაც მოსწავლე ხედავს, რომ სწავლას რეალური კავშირი აქვს მის მომავალ პროფესიასთან, ის საკითხს გაცნობიერებულად, მეტი შემართებით ეცნობა. აღნიშნული უზრუნველყოფს მოტივაციის ზრდას სწავლა-სწავლების პროცესში და პროფესიული უნარებისა და პრაქტიკული ჩვევების ჩამოყალიბებას.

გთავაზობთ საორიენტაციო ცხრილს, რომელიც მოიცავს მასწავლებლის მიერ ორგანიზებულ აქტივობებს, რომლებიც აკავშირებს სასწავლო საგნებს პროფესიულ სფეროებთან და ხელს უწყობს მოსწავლეთა კარიერულ ორიენტაციას.

ცხრილი №1

აქტივობა	შესაბამისი საგნები	დაკავშირებული სფეროები
სასამართლოში ან იურიდიულ კომპანიაში სტუმრობა	სამოქალაქო განათლება, ისტორია	სამართალი, ადვოკატურა, საჯარო სამართალი
რადიო-კომპანიაში ან ტელევიზიაში სტუმრობა	ქართული ენა და ლიტერატურა, უცხო ენები, სამოქალაქო განათლება	ჟურნალისტიკა, მედია, საზოგადოებრივი ურთიერთობები
ხელოვნების აკადემიის, მუზეუმის ან გალერეიის მონახულება	ხელოვნება, ისტორია	მხატვრობა, დიზაინი, არქიტექტურა, მუზეუმის საქმე, ტურიზმი
ტექნოპარკის ან ინოვაციების ჰაბის მონახულება	ინფორმაციული ტექნოლოგიები, მათემატიკა, ფიზიკა	ტექნოლოგიები, პროგრამირება, ინჟინერია
აგრომეურნებაში ან ფერმაში ვიზიტი	ბუნებისმეტყველება, გეოგრაფია, სამოქალაქო განათლება	აგრონომია, კვების ტექნოლოგია, გარემოს დაცვა
კულტურინარიულ კლინიკაში სტუმრობა	ბუნებისმეტყველება, ბიოლოგია	კუტერინარია, ბიოლოგია, ჯანდაცვა
სასტუმროში ვიზიტი	სამოქალაქო განათლება, უცხო ენები	ტურიზმი, მომსახურება, მენეჯმენტი
პოლიციაში, ექსპერტიზის ბიუროში ან უსაფრთხოების ცენტრში ვიზიტი	სამოქალაქო განათლება, ბიოლოგია, ქიმია	სამართალი, კრიმინოლოგია, საზოგადოებრივი უსაფრთხოება
კლინიკის, ლაბორატორიის ან ქიმიური საწარმოს მონახულება	ქიმია, ბიოლოგია, ბუნებისმეტყველება	მედიცინა, ჯანდაცვა, ფარმაცია, ქიმიური და ლაბორატორიული ტექნოლოგიები

დ) რეალური სამუშაოს სიმულაციები და შემთხვევის ანალიზი

სიმულაციური აქტივობები და შემთხვევის ანალიზი აძლევს მოსწავლეებს საშუალებას, შეიგრძნონ პროფესიის ყოველდღიური რეალობა და დაფიქრდნენ იმაზე, თუ რამდენად ემთხვევა ის მათ შინაგან მოწოდებას. გაკვეთილზე მოკლე სიმულაციებისა და ქეისების გამოყენება ამაღლებს მოსწავლეთა მოტივაციას, ავითარებს კრიტიკულ აზროვნებას და ხელს უწყობს საკუთარი შესაძლებლობების გაანალიზებას.

ქვემოთ წარმოდგენილი ცხრილი მოიცავს რეალური სამუშაოს სიმულაციურ აქტივობებს, რომლებიც საშუალებას აძლევს მოსწავლეებს, სცადონ სხვადასხვა პროფესიული როლი, განივითარონ პრაქტიკული უნარები და უკეთ გაიაზრონ საკუთარი კარიერული ინტერესები სასწავლო პროცესის დროს.

ცხრილი №2

სიმულაცია	შესაბამისი საგნები	დაკავშირებული სფეროები
სასამართლო პროცესის სიმულაცია	სამოქალაქო განათლება, ისტორია	სამართალი, საჯარო სამსახური
მეწარმეობის სიმულაცია- მინი ბიზნესი	მათემატიკა, ეკონომიკა	მეწარმეობა, მენეჯმენტი, ფინანსები
მედიაციისა და მოლაპარაკებების სიმულაცია	სამოქალაქო განათლება, ქართული ენა	კონფლიქტების მართვა, სამართალი
საინფორმაციო გამოშვების სიმულაცია	ქართული ენა, უცხოური ენა, ტექნოლოგიები	ჟურნალისტიკა, მედია
კლინიკის მოდელირება	ბიოლოგია, ქიმია	მედიცინა, ჯანდაცვა
ქიმიური ლაბორატორიის სიმულაცია	ქიმია	ქიმია, ფარმაცია, ლაბორატორიული კვლევები
ტურისტული გიდის როლის სიმულაცია	ისტორია, უცხო ენები	ტურიზმი, კულტურის მენეჯმენტი

გაითვალისწინეთ, რომ წარმოდგენილი სია არ არის სრული - მასწავლებლებს შეუძლიათ, შეარჩიონ ან შექმნან დამატებითი სიმულაციური აქტივობები თავიანთი მოსწავლეების ინტერესებისა და სკოლაში არსებული რესურსების შესაბამისად. კრეატიულად დაგეგმილი აქტივობები კიდევ უფრო ეფექტურად დაეხმარება მოსწავლეებს პროფესიული უნარების განვითარებაში.

კარიერული კვლევა და კარიერის დაგეგმვის ტექნიკა

დღევანდელ სწრაფად ცვალებად სამყაროში მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეს ჰქონდეს სათანადო ცოდნა და უნარები, რათა დაგეგმოს საკუთარი კარიერული გზა. პროფესიული ორიენტაციის პროცესში მასწავლებელს მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება როგორც კარიერული კვლევის პროცესის წარმართვის, ასევე კარიერის დაგეგმვის ტექნიკის სწავლებაში.

ა) მასწავლებლის როლი მოსწავლის კარიერული კვლევის პროცესში

მოსწავლეები იწყებენ მათთვის საინტერესო პროფესიის შესწავლას - იკვლევენ ონლაინ რესურსებს, აკვირდებიან კონკრეტული პროფესიების მოთხოვნებს, საჭირო უნარებსა და განათლების გზას. ამ პროცესში მასწავლებელი აქტიურად უჭერს მხარს მოსწავლეს, წინასწარ შერჩეული ინსტრუმენტებითა და დავალებებით. ერთ-ერთი პრაქტიკული ინსტრუმენტი, რომელიც მასწავლებელს შეუძლია შესთავაზოს მოსწავლეს, არის „პროფესიის საკულევი სამუშაო ფურცელი“ (Career Exploration Worksheet), რომელიც ხელს უწყობს მოსწავლეს სისტემატურად შეაგროვოს და გააანალიზოს პროფესიის შესახებ ინფორმაცია. ასეთ ფურცლებში თავმოყრილია აქტივობები, რომლებიც უბიძგებს მოსწავლეს, დააკვირდეს სხვადასხვა პროფესიას,

იკვლიოს მოთხოვნები, საჭირო უნარები.

ამ სამუშაო ფურცლების გამოყენება შესაძლებელია როგორც საშიანო დავალებად, ასევე საკლასო ან ჯგუფურ აქტივობებში. მოსწავლეებს შეუძლიათ ფურცლები შეავსონ დამოუკიდებლად და შემდეგ განიხილონ ისინი გაკვეთილზე ან პროფესიული ორიენტაციის კლუბის შეხვედრაზე - მასწავლებლის საგანმანათლებლო მიზნებისა და მოსწავლეთა საჭიროებების შესაბამისად. პროფესიის კვლევის სამუშაო ფურცელი იხ. **დანართი №1**-ის სახით გზამკვლევის ბოლოს.

ბ) მასწავლებლის როლი კარიერის დაგეგმვის ტექნიკის სწავლებაში

დღევანდელ სწრაფად ცვალებად სამყაროში მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეს ჰქონდეს ცოდნა და უნარები კარიერის დასაგეგმად. კარიერული დაგეგმვის ტექნიკების, მაგალითად, SMART პრინციპის ცოდნა, ესმარება მოსწავლეს მიზნების მართვასა და გაცნობიერებულ პროფესიულ არჩევანში. ამ პროცესში მნიშვნელოვანი როლი აქვს მასწავლებელს, რომელიც უნდა დაეხმაროს მოსწავლეს საჭირო ტექნიკების გაცნობასა და პრაქტიკულ გამოყენებაში.

კარიერული დაგეგმვის ტექნიკების სწავლება შესაძლებელია როგორც გაკვეთილებზე, ასევე არაფორმალური განათლების ფორმატში, მაგალითად, სკოლაში არსებული პროფესიული ორიენტაციის კლუბის მეშვეობით.

რა არის SMART პრინციპი?

SMART პრინციპი წარმოადგენს მიზნის დასახვის მოდელს, რომლის მიხედვითაც მიზანი უნდა იყოს კონკრეტული (Specific), გაზომვადი (Measurable), მიღწევადი (Achievable), არსებითად მნიშვნელოვანი, რელევანტური (Relevant) და დროში განსაზღვრული (Time-bound). S.M.A.R.T მიზნების სამუშაო ფურცელი იხ. დანართი 1-ის სახით გზამკვლევის ბოლოს.

S.M.A.R.T მიზნების სამუშაო ფურცელი იხ. **დანართი №2**-ის სახით გზამკვლევის ბოლოს.

დანართი №1

პროფესიის საკვლევი ფურცელი

(Career reaserch Worksheet)

პროფესიის დასახელება: _____

პროფესიის მოკლე აღწერა: _____

საჭირო უნარები და თვისებები: _____

განათლებისა და კვალიფიკაციის მოთხოვნები:

პროფესიის დადებითი და უარყოფითი მხარეები:

რატომ შეიძლება ეს პროფესია
იყოს შენთვის შესაფერისი?

ინფორმაციის წყარო:

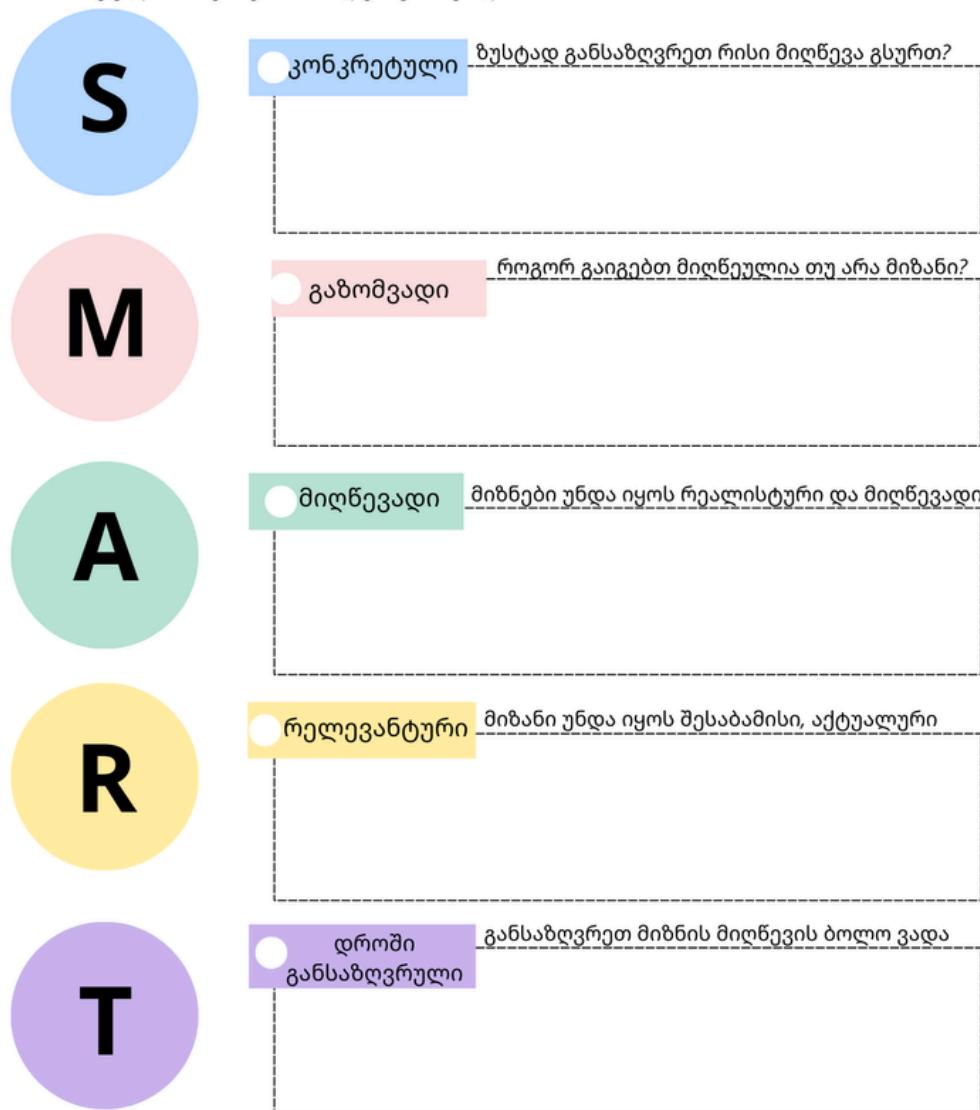
დანართი №2

სახელი: _____

თარიღი: _____

SMART მიზნებზე სამუშაო ფურცელი

განსაზღვრე მიზანი, რომელიც არის კონკრეტული, გაზომვადი, მისაღწევი, მნიშვნელოვანი და დროში განსაზღვრული (SMART პრინციპის შესაბამისად). დაყავით იგი ქმედით ნაბიჯებად, თითოეულისთვის განსაზღვრეთ ვადა.

გამოყენებული წყაროები

Brighton & Hove City Council. (2022). *Work experience toolkit for schools and employers* [PDF]. წვდომა: 14 მაისი, 2025.

https://brighton-hove.gov.uk/sites/default/files/2022-05/7414%20BHCC%20Work%20experience%20toolkits%20V6FINAL_Shiromi%20Cabraal.pdf:

Canadian Rockies Public Schools. "Career Exploration." წვდომა: 7 მაისი, 2025. <https://www.crps.ca/programs/career-exploration>;

Christensen, C. R., and Hansen, A. J. (1987). 'Teaching and the case method', Boston: Harvard Business School, *Journal of Management Education*, Vol. 39, 1: pp. 36–55;

Department for Education. *Careers Guidance and Access for Education and Training Providers: Statutory Guidance for Schools and Colleges*. January 2023. წვდომა: 7 მაისი, 2025.

https://assets.publishing.service.gov.uk/media/63b69f3fe90e077246c83323/Careers_guidance_and_access_for_education_and_training_providers.pdf;

Department for Education. *Careers Guidance and Access for Education and Training Providers: Statutory Guidance for Schools and Guidance for Further Education Colleges and Sixth Form Colleges*. გამოქვეყნებულია: ივლისი, 2021. <https://www.gov.uk/government/publications/careers-guidance-provision-for-young-people-in-schools>;

German Office for International Cooperation in Vocational Education and Training (GOVET). *Career Orientation in the German Vocational Education and Training System: An Overview*. Bonn: GOVET, 2025. წვდომა: 7 მაისი, 2025. https://www.govet.international/dokumente/pdf/Berufsorientierung_im_deutschen_Berufsbildungssystem_GOVET_2025_EN.pdf;

Gatsby Charitable Foundation. "The Gatsby Benchmarks Explained." წვდომა: 7 მაისი, 2025. <https://www.gatsbybenchmarks.org.uk/>;

Glencoe/McGraw-Hill. (2006). *Career Plan Project Workbook*. The McGraw-Hill Companies. წვდომა: 12 მაისი, 2025. https://glencoe.mheducation.com/sites/dl/free/0078942176/856476/Career_Plan_Project_Workbook_mEDIATECH_PDFs.pdf;

Holland, John L. *Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments*. 3rd ed. Odessa, FL: Psychological Assessment Resources, 1997;

Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, p. 38;

Leonard, Kristina, and Rebecca Watts. "The Ultimate Guide to S.M.A.R.T. Goals." *Forbes Advisor*. გამოქვეყნებული: 9 ივლისი, 2024. <https://www.forbes.com/advisor/business/smart-goals/>;

Morrisby. "Careers Advice & Guidance Online Platform." წვდომა: 7 მაისი, 2025. <https://www.morrisby.com/>;

MyProfession.gov.ge. "სტატიები." წვდომა: 7 მაისი, 2025. <https://myprofession.gov.ge/articles?categoryId=580b804ddc99619d750a4dce>;

NERIS Analytics Limited. "Free Personality Test." *16Personalities*. წვდომა: 7 მაისი, 2025. <https://www.16personalities.com/free-personality-test>;

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *Career Guidance: A Handbook for Policy Makers*. Paris: OECD Publishing, 2004. წვდომა: 15 მაისი, 2025. https://www.oecd.org/en/publications/2004/12/career-guidance_g1gh4251.html;

Patankar, Pratibha. "Pedagogy of Case Study." In *EDUREFORM Handbook for Innovative Pedagogy*, 30–40. EDUREFORM Consortium, 2023. წვდომა: 7 მაისი, 2025. <https://www.edureform.eu/wp-content/uploads/2023/07/Chapter-2.pdf>;

Peda.net. (n.d.). *Planning skills for upper secondary education*. წვდომა: 14 მაისი, 2025. *PISA study: Finnish students learn career planning skills already at school*

SkillsUSA North Carolina. "Classroom & Chapter Resources." წვდომა: 7 მაისი, 2025. <https://www.skillsusanc.org/classroom-chapter-resources>

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო. „დაინტენტ პროფესიული ორიენტაციისა და კარიერის დაგეგმვის სპეციალისტთა ტრენინგები.“ წვდომა: 7 მაისი, 2025.

<http://mandaturi.gov.ge/new/207-daitsoyo-profesiuli-orientaciisa-da-karieris-dagegmvits-specialista-treningebi>;

ცენტრი ადამიანური რესურსების მენეჯმენტისთვის (PMC). (2016). კარიერული კონსულტაციის სერვისების ხელმისაწვდომობა: არსებული ვითარების ანალიზი, პრობლემები, გამოწვევები, მოლოდინები და განვითარების პერსპექტივები. საქართველოს სპორტისა და ახალგაზრდობის საქმეთა სამინისტროს დაკვეთით.